

Kompas

Januari 2015

nummer 5

Colofon

Jaargang 6
Nummer 5
Januari 2015

Werkmateriaal met verwerkings-
mogelijkheden voor leidinggevenden en
kinderen van -12 kinderclubs.

Redactie

Mw. P.H. Herweijer, voorzitter
Mw. G.M. de Regt, eindredactie
Dhr. G.M.J. Eikelboom
Mw. J. de Jongh
Mw. J. Molenaar
Mw. D.J. Qualm-Visser
Dhr. J.T. Vogelaar
Mw. N.L. van Wijngaarden-Kersten

Abonnementen

De abonnementsprijs voor
particulieren is € 15 per jaar.
Leidinggevenden van aangesloten
verenigingen ontvangen *Kompas*
gratis. De ledenboekjes zijn bij de
contributie van de vereniging
inbegrepen.

Uitgave

Jeugdbond Gereformeerde
Gemeenten
Postbus 79
3440 AB Woerden
T: (0348) 489948
W: www.jbgg.nl
E: info@jbgg.nl

Van de redactie

Van de Tien Geboden zijn er vier behandeld in dit seizoen. De vertelling over het vijfde gebod vind je in dit nummer. Het thema van de paasvertelling sluit er op aan. Het gaat over de Heere Jezus, Die volbracht heeft wat wij niet konden. De wet van God veroordeelt ons. We hebben straf verdiend. Maar de Heere Jezus sprak: 'Ik voor u'. In het Heilig Avondmaal zijn het brood en de wijn daar de tekenen van.

Het Avondmaal is een indrukwekkende gebeurtenis. Kinderen zullen in zo'n dienst de eerbied ervaren die er van alles uitgaat. Hopelijk voelen ze ook een verlangen om ook persoonlijk de Heere te mogen kennen. Wellicht is dit nummer een aanleiding om er op de club met de kinderen over te kunnen praten.

Gertrude de Regt

Lezen

Lukas 22: 7-22

Kerntekst

Doet dat tot Mijn gedachtenis (Lukas 22: 19b).

Zingen

Psalm 113
Psalm 114
Psalm 115
Psalm 116
Psalm 117
Psalm 118
(Het Hallel)

Het laatste Avondmaal

Paasnummer

Introductie

“Wat kun je doen, als je iets moet onthouden?” Er zullen kinderen met suggesties komen: in je agenda schrijven, of in je mobiel, een kruisje op je hand, een foto. Neem zelf een zakdoek mee en vraag of de kinderen weten, wat je met een zakdoek kunt doen om ergens aan herinnerd te worden. Als niemand het weet, legt u een knoop in de punt. Dat is een geheugensteuntje.

Vervolgens geef je aan, dat de Heere ons ook graag ergens aan wil laten denken, namelijk aan het offer van de Heere Jezus, aan Zijn lijden en sterven. Wat heeft Hij gegeven, zodat we daar vaak aan mogen denken? Doe dat tot Mijn gedachtenis! Er zullen ongetwijfeld kinderen zijn, die weten dat het dan over het Heilig Avondmaal gaat. Vervolgens houd je de vertelling.

Aanwijzingen voor het gebruik

Dit jaar is er een Paasnummer met een gewoon werkboekje en niet met een paasprogramma. Eén keer per twee jaar wordt een schets rond Pasen of Pinksteren uitgebracht en een keer in de vier jaar is er dan een paas- of pinksterprogramma bij. Als je graag een Paasviering wilt houden met het opzeggen van teksten en gedichten en het zingen van liederen, kun je zoeken op de site van de Jeugdbond naar eerdere jaargangen. Zo is er een paasprogramma met als titel ‘Ik voor u’. Dit sluit goed aan bij de vertelling in dit nummer.

De vertelling begint met een vraag en een voorbeeld uit het dagelijks leven om de kinderen te betrekken bij het onderwerp. Vervolgens is er bewust voor gekozen om niet alleen te vertellen over het instellen van het Heilig Avondmaal door de Heere Jezus, maar om ook te vertellen over een situatie die voor de kinderen hopelijk herkenbaar is.

Vertelling

Stil zitten Jesse en zijn broertje naast hun vader in de kerk. Het orgel speelt zacht, voor de dienst begint. Moeder is thuis, drie weken geleden heeft Jesse een zusje gekregen en zij kan nog niet naar de crèche. Zeker vanmorgen niet, want de kerkdienst gaat langer duren dan anders. Voorin staat een lange tafel met stoelen er omheen. Jesse kijkt naar het witte tafellaken. Hij weet wat er onder de witte doeken staat: een schaal met brood, een grote schenkan met wijn, bekers. Vanmorgen wordt het Heilig Avondmaal gehouden.

Het orgel stopt. De dominee, de ouderlingen en de diakenen komen binnen, de kerkdienst begint.

Doet dat tot Mijn gedachtenis, daarover gaat de preek. Jesse probeert het te volgen. Soms begrijpt hij stukjes wel, soms ook niet.

Hij schuift naar voren in zijn kerkbank, als de dominee na de preek en het lezen van het formulier achter de tafel gaat staan. Voorzichtig worden de witte doeken weggehaald en opgevouwen. Hij ziet de mooie zilveren kan, de bekers en de schaal met repen brood.

Jesse kijkt als er mensen naar voren lopen en gaan zitten. Hij kijkt als de dominee een reep brood omhoog houdt, in stukjes breekt en die uitdeelt aan de mensen aan de tafel. Hij kijkt als de dominee de kan pakt en de rode wijn met een grote straal in de bekers giet. Hij kijkt als de beker doorgegeven wordt. Hij kijkt als hij even later zijn vader ziet opstaan. En het gaat door hem heen: wat zijn Gods kinderen gelukkig! Wat zijn ze rijk! Zij horen bij de Heere. Wat zou hij dat ook graag willen. Dat hij ook een kind van God mag zijn. Hij kijkt naar zijn vader die het stukje brood eet, die het slokje wijn

drinkt. En dan kan hij niet anders dan in zijn bank bidden: “Heere, mag ik ook een kind van U zijn?”

Stil kijken de discipelen naar de Heere Jezus. Ze zijn in Jeruzalem. Het is Paasfeest. Johannes en Petrus hebben vanmiddag alles klaargemaakt, zodat de Heere Jezus met hen de Paasmaaltijd kan houden. En nu zitten ze aan om de tafel. Zojuist heeft de Heere Jezus gezegd: “Ik heb grotelijks begeerd, Ik heb er heel erg naar verlangd, dit Pascha met jullie te eten, voordat Ik ga lijden. Want dit zal de laatste keer zijn. Ik zal daar zeker niet meer van eten, totdat het vervuld is in het Koninkrijk van God.” De laatste keer, zegt Jezus. Ik ga lijden. Hoe vaak heeft de Heere Jezus dat al gezegd? Hoe moeilijk is het voor de discipelen om het te begrijpen. Ze kijken naar hun Meester. Hij heeft er naar verlangd, deze paasmaaltijd met hen te houden. Waarom? Ze weten het niet goed.

Dan neemt de Heere Jezus de eerste beker met wijn. Hij spreekt een dankgebed uit: “Geprezen zij de Heere onze God, de Koning van de wereld, Die de vrucht van de wijnstok geschapen heeft.” De eerste beker gaat rond. Ze spoelen hun handen in een schaal met water en eten uit de schaal met bittere kruiden en bittere saus.

Op de tafel staat het vlees van het geslachte lam. Er staat ook een schaal met ongezuurde broden. Alle discipelen weten wat dat allemaal betekent. Maar zoals bij elke Paasmaaltijd, vraagt ook nu de jongste: “Wat hebt u daar voor een dienst? Wat betekent dit lam?” De Heere Jezus geeft het antwoord. “Dit is een Pascha-offer voor de Heere, Die in Egypte de huizen van de Israëlieten voorbijging, toen Hij de Egyptenaren sloeg. Het lam werd gedood in de plaats van de oudste jongens. Het is het teken van de verlossing van het volk uit de slavernij van Egypte.”

Dan klinkt het door de opperzaal:

Gij 's HEEREN knechten, looft den HEER;

Looft Zijnen naam, verbreidt Zijn eer;

De naam des HEEREN zij geprezen.

Eerst Psalm 113 en daarna Psalm 114. Opnieuw spoelen de discipelen en de Heere Jezus hun handen en dan gaat de echte maaltijd beginnen, nadat de Heere Jezus een gebed heeft uitgesproken. Het vlees van het paaslam wordt gegeten, de ongezuurde broden worden verdeeld met de bittere kruiden. Voor de tweede keer gaat de beker rond.

Ook Jezus eet van het vlees. Het paaslam. Het moest een lam zijn, waar niets aan mankeerde. Als dat lam stierf, in Egypte, hoefden de oudste jongens niet te sterven. Achter het bloed aan de deurposten waren de Israëlieten veilig. Het lam betekende de verlossing uit de slavernij van Egypte. En Jezus weet: Ik ben dat Lam! Achter Mijn bloed zijn zondaren veilig. Maar dan zal Ik ook net als dat lam geslacht moeten worden. Om zondaren te bevrijden uit de slavernij van de duivel en de zonde. Ik ga de dood in. En dan hoeft er nooit meer een paaslammetje geslacht te worden. Dan hoeft er geen bloed meer te vloeien, Mijn bloed is voor altijd genoeg. Wat moet er veel door de Heere Jezus heen gegaan zijn tijdens deze maaltijd. Hij ziet hier voor Zich, wat er over enkele uren met Hem zal gebeuren. Als een lam geslacht! Voor wie? Voor die zondige discipelen, die Hem straks allemaal zullen verlaten. En toch heeft Hij er heel erg naar verlangd, dit Pascha met hen te eten, voor Hij gaat lijden. Dat is nu Zijn grote liefde. Liefde voor Zijn Vader, om Hem te gehoorzamen, liefde voor Zijn kinderen, om voor hen te sterven.

Voor de derde keer spoelen de Heere Jezus en de discipelen hun handen. Nu moet er gedankt worden voordat de derde beker rondgaat. Dat is de beker van de dankzegging na de maaltijd. Dat doet de Heere Jezus ook. Hij dankt voor de maaltijd, voor het brood en de wijn.

Maar dan gaat de Heere Jezus iets doen, wat nog nooit gebeurd is tijdens de paasmaaltijd. Hij gaat de paasmaaltijd voor altijd veranderen. Er zal geen lammetje meer geslacht hoeven te worden. Hij zal zich Zelf laten slachten. En zoals Israël steeds moest terugdenken aan het Paasoffer, zo wil Hij ook dat Zijn discipelen, dat wij zullen terugdenken aan Zijn grote Paasoffer.

Want als de Heere Jezus gedankt heeft, neemt Hij het ongezuurde brood in Zijn handen en breekt Hij het brood. Hij deelt het uit aan Zijn discipelen en zegt: “*Neemt, eet, dit is Mijn lichaam, dat voor u verbroken wordt. Doet dat, tot Mijn gedachtenis.*”

Dit is Mijn lichaam, dat voor u verbroken wordt. Zie je hoe Jezus het brood breekt? Zo zal Zijn lichaam gebroken worden aan het kruis, Hij zal gedood worden. “Voor u,” zegt Jezus. “Ik zal de dood ingaan, Ik voor u, Ik in uw plaats, omdat u anders de eeuwige dood zou moeten sterven. Ik laat Mijn lichaam verbreken. Neem van dit brood. Dat is voedsel voor je lichaam. Zo is Mijn gebroken lichaam voedsel voor je hart. En doe dat tot Mijn gedachtenis.” Als de Heere Jezus niet meer bij Zijn discipelen zal zijn, moeten ze aan Zijn offer blijven denken, aan Zijn kruisdood, hoe Hij het echte Paaslam wilde zijn. Daarom moeten zij deze maaltijd steeds opnieuw houden.

De Heere Jezus neemt de derde beker, de beker van de dankzegging. Hij kijkt de kring van Zijn discipelen rond en zegt: “*Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed, dat voor u vergoten wordt.*”

Kijk, hoe de wijn stroomt! Zo stroomt Mijn bloed. De Israëlieten waren veilig achter het bloed van een lam. Kijk naar de wijn, het teken van Mijn bloed. Daarachter kun je schuilen, daar ben je veilig. Neem deze beker. De wijn is

voor de dorst van je lichaam. Zo is Mijn vergoten bloed voor de dorst van je hart, voor de dorst naar vergeving van je zonden, naar vrede met God.

En altijd als je van dit brood eet, en uit deze beker drinkt, zul je daardoor verzekerd worden van Mijn hartelijke liefde en trouw voor zondaren, dat Ik daarvoor Mijn lichaam aan het kruis heb gegeven en Mijn bloed heb vergoten.

De beker gaat rond, de discipelen drinken de wijn. Proeven ze de liefde? Begrijpen ze wat Jezus bedoelt? Begrijp jij het? Zie je het als in de kerk het Heilig Avondmaal wordt gevierd? Kijk hoe de dominee het brood breekt, hoe hij de wijn in de beker schenkt. Zie je de Heere Jezus, hangend aan het kruis? De spijkers zijn Hem door de handen en voeten geslagen. Zijn lichaam wordt gebroken. Zijn bloed drupt op de grond, het wordt vergoten. Zie, het Paaslam! Heb je leren zien, wie zijn schuld het is, dat Hij daar hangt? Het Lam van God is onschuldig. Het zijn onze zonden, het is onze schuld. Is dat de pijn en het verdriet van je hart? Kijk dan nog eens. Want Hij hangt er niet voor Zichzelf. Hij hangt er voor schuldige zondaren. Hij deelt Zichzelf uit: Neemt, eet, dat is Mijn lichaam. En deze drinkbeker is Mijn bloed! Heb je honger en dorst naar de Heere? Hij leert je door Zijn genade, hoe je door het geloof tot Hem mag komen.

Opnieuw klinken de psalmen in de opperzaal. En de Heere Jezus zingt mee, met woorden die gaan over Hem Zelf: *Ik lag gekneld in banden van den dood, daar d' angst der hel Mij alle troost deed missen; Ik was benauwd, omringd door droefenissen.*

Hij zingt mee over *de Steen, Die door tempelbouwers, verachtelijk was een plaats ontzegd.*

Hij zingt mee met die grote lofzang: *Gij zijt Mijn God, U zal Ik loven, verhogen Uwe majesteit; Mijn God, niets gaat Uw roem te boven; U prijz' Ik tot in eeuwigheid.*

Het is het laatst Avondmaal voor de Heere Jezus hier op aarde. Nog eenmaal gaat de beker rond, de vierde beker. Dan staat de Heere Jezus op. Het grote lijden gaat beginnen. Op de tafel staat nog de schaal waarop het brood lag, de beker waarin de wijn zat. Teken van Jezus liefde. Nog één nacht, nog één dag. Dan zal het klinken op Golgotha: Het is volbracht!

Stil zit Jesse thuis naast zijn vader op de bank. Moeder had de koffie en het drinken al klaar staan, toen ze uit de kerk kwamen. Vader vertelt over de preek. Af en toe vraagt hij ook iets aan Jesse en zijn broertje. Vader vertelt over het Heilig Avondmaal. “Weet je wat dat betekent, Jesse: “Doe dat tot Mijn gedachtenis”? Jesse kijkt zijn vader aan. “Dat je aan het Avondmaal aan de Heere Jezus moet denken.” “Ja, zo is het precies. En weet je wat de Heere dan wil geven? Dat je dan zoveel van Zijn grote liefde mag zien voor een grote zondaar zoals ik! Ik verdien de straf, maar als ik dat stukje brood krijg en dat slokje wijn, zegt Hij eigenlijk: Kijk maar, proef maar: Ik droeg die straf, Ik liet Mijn lichaam verbreken, Mijn bloed vergieten. Wat is dat een wonder jongens, als de Heere je zegt, dat je met al je zonden naar Hem mag toegaan.” Even zwijgt vader. “En als de Heere het niet alleen zegt door Zijn Woord, maar als Hij het je ook wil laten zien en proeven door het brood en de wijn.” Opnieuw kijkt Jesse zijn vader aan. En opnieuw gaat het door hem heen, net als in de kerk: Wat zijn Gods kinderen gelukkig. Wat zijn ze rijk! Het lijkt of vader zijn gedachten raden kan, als hij vraagt: “Zou dat alleen voor grote mensen zijn, Jesse?” Jesse weet het antwoord. Bij het kruis van de Heere Jezus zijn alle zondaren welkom.

Aantekeningen bij de tekst

Lukas 22: 14-20

Vers 14 *ure gekomen was:* Namelijk waarop het paaslam gegeten moest worden, op de veertienden dag van de eerste maand, na zonsondergang. Zie Exodus 12: 6; Deuteronomium 16: 6.

Vers 16 *grotelijks begeerd:* met begeerte begeerd. Een Hebreeuwse manier van spreken.

Vers 16 *het vervuld zal zijn:* Namelijk wat door het Pascha was afgebeeld.

Vers 17 *een drinkbeker genomen had:* Tijdens de Paasmaaltijd gingen vier bekers rond (zie achtergrondinformatie). In vers 17 gaat het over de eerste beker. De derde beker gebruikte de Heere Jezus bij de instelling van het Heilig Avondmaal.

Vers 20 *het Nieuwe Testament in Mijn bloed:* Dat is, een teken en zegel van het Nieuwe Testament of Verbond, dat bevestigd is door het bloedvergieten van Jezus Christus (Hebreeën 9: 15,16 en 17).

Achtergrondinformatie

Het Pascha

Om de instelling van het Avondmaal goed te begrijpen, moeten we weten, wat de Heere over het Pascha had vastgesteld (1 Korinthe 11: 23-29). Dat staat in Exodus 12. Daar wordt beschreven wat de Israëlieten moesten doen, voor ze uit Egypte konden wegtrekken.

Elk gezin moest een manlijk, eenjarig dier nemen (een lam of een bokje), het slachten in de avondschemering en het bloed van dat dier strijken aan de beide deurposten en de bovendorpel. In diezelfde nacht moest het gezin het vlees van het geslachte dier eten.

Die nacht ging de verderfengel rond in Egypte. In elk gezin werd de eerstgeborene gedood, ook van het vee. Maar wie bloed had gestreken aan de deurposten was veilig. De verderfengel kon de deur niet binnengaan!

Elk jaar moest nu dat feest gevierd worden als herinnering aan wat de Heere voor Zijn volk heeft gedaan: zeven dagen moesten er ongezuurde broden worden gegeten. Dat ongezuurde brood wijst op de haast waarmee Egypte moest worden verlaten. Tijd om het brood door zuurdeeg te laten rijzen was er niet.

Verder zijn de bittere kruiden en de bittere saus die bij de paasmaaltijd werden gebruikt een beeld van de bittere verdrukking die Israël in Egypte heeft ondervonden.

Zo zijn ongezuurde broden, bittere kruiden en een lam de herinneringstekens die God gegeven heeft op de weg van zijn volk. Tegelijk zijn ze weer profetie van het offer van Christus: alleen door Hem zijn we veilig tegen het verderf en alleen met en door Hem kun je radicaal breken met 'het diensthuis van de zonde'.

Om de woorden: *Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed, hetwelk voor u vergoten wordt*, te begrijpen, moeten we nog even terug naar Exodus 12: 7, waar God beveelt het bloed van het lam aan de deurposten te strijken. Maar de Heere gaat het volk bevrijden. Hij zal het leiden uit Egypte en brengen naar het land dat Hij aan Abraham had beloofd.

Voor Israël vormde de paasmaaltijd een gedachtenis aan de verlossing uit Egypte en een vooruitblik naar een betere verlossing door het volmaakte Offerlam dat komen zou, de Messias. Voor ons vormt het Avondmaal een gedachtenis aan Jezus' kruisdood op Golgotha, toen Hij Zijn lichaam en Zijn bloed gaf voor Zijn kinderen.

Joodse viering van de paasmaaltijd

Hoe werd de Joodse paasmaaltijd gevierd? Er waren vele voorschriften voor het houden ervan. We gaan hier niet in op de voorbereiding, maar alleen op de viering. We moeten daarbij denken aan een indeling in vieren:

- a. Begin: Als iedereen bijeen is spreekt het hoofd van het gezin de dankzegging uit (zie vertelling) over de eerste beker. De rechterhand wordt gespoeld en de voorspijs wordt gegeten: groene kruiden, bittere kruiden en saus.
- b. Pascha-liturgie: een van de jongsten vraagt naar de betekenis van de maaltijd en het hoofd van het gezin haalt de woorden uit Exodus 12 aan. Dan wordt er gezongen uit het Hallel (Psalm 113 en 114).
- c. Hoofdmaaltijd: Afspoelen van de handen. Tafelgebed door het hoofd van het gezin voor het ongezuurde brood. De maaltijd wordt gehouden, die bestaat uit het Paaslam, ongezuurd brood, bittere kruiden, vruchtenmoes en wijn: de tweede beker.
Opnieuw afspoelen van de handen. Tafelgebed voor de derde beker: de beker der dankzegging.
- d. Slot: Tweede deel van het Hallel: Psalm 115 tot en met 118. Lofzegging voor de vierde beker.

Als in Lukas 22: 17 gesproken wordt over een beker die Jezus doorgeeft, is dit de eerste beker. In vers 20 gaat het over de derde beker, die de Heere Jezus gebruikt bij de instelling van het Heilig Avondmaal. Deze instelling heeft dus plaatsgevonden aan het einde van de hoofdmaaltijd, voor de derde beker.

Het Hallel

Halleel of Hallél is een Joods gebed bestaande uit de psalmen 113 tot en met 118. Hallèl betekent letterlijk 'loof' of 'prijs'. Het woord Halleluja is hiervan afgeleid. Het Halleel is een lof- en jubelzang en wordt uitgesproken op alle Joodse feestdagen met uitzondering van Poerim, en op Rosj chodesj (nieuwe maan) tijdens de Joodse eredienst.

Kinderen en het Heilig Avondmaal

Kinderen hebben geen kerkelijk recht om aan het Avondmaal te gaan en de dienst duurt lang. Helaas gebeurt het daarom weleens, dat kinderen niet mee naar de kerk gaan als het Heilig Avondmaal bediend wordt. Bij hoeveel kinderen zal het echter niet gebeurd zijn, dat er diepe indrukken waren van Gods aanwezigheid tijdens de Avondmaalsdienst. Zie het citaat hieronder, afkomstig uit een lezing tijdens een predikantenconferentie.

"Je keek er als kind altijd met ontzag naar. Je kwam de kerk binnen en je zag de tafel staan met het witte kleed gedekt. Onder het kleine kleed wist je de mooie zilveren kan met de bekers en de schalen, waarop het in repen gesneden brood lag. Vandaag is het Avondmaal. En je keek en keek, je zag de mensen komen en gaan en wist, zoals misschien een kind dat alleen kan: hier is God. En soms dat wonderlijke wat je ook met je kinderlijke intuïtie aanvoelde: de tranen bij deze en gene, in de wonderlijke mengeling van droefheid over de zonde en toch vreugde in God. En je dacht over later of je dan ook zou komen. Dat was toch wel heel wat, dat opstaan van je stoel of uit de bank en dat gáán naar de tafel. Het maakte grote en blijvende indruk... "

Wat is het belangrijk dat er na de Avondmaalsdienst thuis gesproken wordt, opdat de kinderen jaloers zouden mogen worden op Gods kinderen.

Antwoorden bij werkboekje -10

Weet je het nog?

Welk antwoord is goed? Welk woord komt eruit, als je de gekleurde letters van dat antwoord het goede hokje zet?

1. In welke stad vierde de Heere Jezus met Zijn discipelen het Paasfeest?
Jeruzalem
2. Wat voor brood werd er gegeten?
Ongezuurd brood
3. Wat werd er gedronken?
Wijn
4. In welk land vierden de Israëlieten voor het eerst Paasfeest?
In het land Egypte
5. Wat moest er toen met het bloed van het Paaslam gebeuren?
Het moest aan de deurposten worden gestreken.
6. Wat deed de Heere Jezus met het brood?
Hij brak het in stukken en deelde het uit aan de discipelen.
7. Wat zei Hij over de wijn?
Dat is Mijn bloed
8. Wat werd er die avond voor het eerst gehouden?
Het Heilig Avondmaal
9. Aan Wie wil de Heere dat we dan denken?
Aan de Heere Jezus

Het woord dat er uitkomt:

1	8	7	3	2	5	4	9	6
A	V	O	N	D	M	A	A	L

Wat betekenen de teksten? Probeer het in je eigen woorden op te schrijven.

Bijbelwoorden	Mijn eigen woorden
Ik heb grotelijks begeerd, dit Pascha met u te eten, eer dat Ik lijde.	Ik heb er heel erg naar verlangd, om dit Paasfeest met jullie te eten, voordat Ik ga lijden.
Doet dat tot Mijn gedachtenis.	Doe dat om steeds aan Mij te blijven denken.

Om over te praten

1. De Heere Jezus wordt door Johannes de Doper het Lam van God genoemd.
 - a. Welk dier werd er geslacht voor de Paasmaaltijd? *Een lam van één jaar oud.*
 - b. Waarom moest dat in Egypte gebeuren? *Omdat anders de oudste jongen uit dat huis gedood zou worden door de verderfengel.*
 - c. Hoe lijkt de Heere Jezus op het geslachte lam? *Hij wilde sterven in de plaats van verloren zondaren.*
 - d. Wat betekent dat voor jou? *Persoonlijk antwoord: Er is redding en leven doordat de Heere Jezus wilde sterven aan het kruis.*
2. Het Heilig Avondmaal is een sacrament.
 - a. Welk sacrament ken je nog meer? *De Heilige Doop.*
 - b. Waarom wordt er bij het Heilig Avondmaal brood gebruikt en geen vlees zoals bij het Pascha? *Het vlees van het paaslam wees op het offer dat gebracht moest worden. De Heere Jezus heeft Zichzelf geofferd. Nu hoeft er geen dier meer te sterven, want Jezus' offer is genoeg. Het gebroken brood wijst op het offer dat gebracht is.*

3. Een sacrament is een teken en een zegel, waardoor je belofte van de Bijbel nog beter kan begrijpen en geloven.
 - a. Kun je een voorbeeld geven van een teken? *Een trouwring is een teken dat je vader en moeder met elkaar getrouwd zijn. Een rood stoplicht is een teken dat je moet stoppen. Je ziet iets, waardoor je iets begrijpt zonder woorden.*
 - b. Weet je misschien wie vroeger een zegel gebruikte en waarvoor dat was? *Vroeger werd er een zegel geplakt aan een belangrijke brief, om daar mee te laten zien, van wie die brief was, en dat die brief echt waar was.*
 - c. Kun je nu uitleggen waarom het Heilig Avondmaal een teken en een zegel is?
*Teken: de Heere laat zien wat Hij zegt door het gebroken brood (Jezus' verbroken lichaam) en de wijn (Jezus' vergoten bloed).
 Zegel: de 'brief', Gods Woord, is echt waar en komt van de allerhoogste Koning Zelf.*

4. "Doet dat tot Mijn gedachtenis."
 - a. Waarom wil de Heere Jezus dat we aan Hem denken, en vooral aan Zijn lijden en sterven? *Om ons daarmee te troosten, om het geloof te versterken. Als we veel aan het lijden van de Heere Jezus denken, krijgen we Hem steeds meer lief en gaan we onze zonden steeds meer haten.*
 - b. Hoe kun jij dat dan doen als het Avondmaal in de kerk wordt gehouden? *Kinderen hebben, wat we noemen, geen kerkelijk recht. Maar ze kunnen wel een goddelijk recht hebben. De Heere wil ook aan kinderen leren, wat het brood en de wijn betekent en hen jaloers maken op Gods kinderen, die aan het Avondmaal gaan.*

Om te zingen

Lam Gods, dat zo onschuldig,
 zo moedig en geduldig,
 aan 't schand'lijk kruishout lijdt,
 verdienen niet mijn zonden
 die striemen en die wonden?
 Ja 'k weet, dat Gij onschuldig zijt!

O Godslam, nooit volprezen,
 leer mij de zonde vrezén,
 waarvoor Gij stierft aan 't kruis!
 Deel mij Uw zaal'ge vrede,
 ja, deel m' Uw hemel mede
 en leid mij eens in 't Vaderhuis.

Wat hoort bij elkaar?

Pascha	Ongezuurde broden	Haast om weg te komen uit Egypte
Pascha	Bittere kruiden	Zware verdrukking in Egypte
Pascha	Paaslam dat geslacht werd	De oudste jongens mochten leven
Pascha	Beker met wijn (1)	Vreugde vanwege de redding
Pascha	Bloed aan de deurposten	De verderfengel gaat het huis voorbij
Avondmaal	Gebroken brood	Gekruisigde lichaam van de Heere Jezus
Avondmaal	Beker met wijn (2)	Vergoten bloed van de Heere Jezus

Vind het woord

Kleur alle hokjes waar een 5 of een 6 in staat blauw. Wat lees je? **BROOD WIJN.**

Antwoorden bij werkboekje +10

Weet je het nog?

Welk antwoord is goed? Welk woord komt eruit, als je de gekleurde letters van dat antwoord het goede hokje zet?

1. In welke stad vierde de Heere Jezus met Zijn discipelen het Paasfeest?
Jeruzalem
2. Wat voor brood werd er gegeten?
Ongezuurd brood
3. Wat werd er gedronken?
Wijn
4. In welk land vierden de Israëlieten voor het eerst Paasfeest?
In het land Egypte
5. Wat moest er toen met het bloed van het Paaslam gebeuren?
Het moest aan de deurposten worden gestreken.
6. Wat deed de Heere Jezus met het brood?
Hij brak het in stukken en deelde het uit aan de discipelen.
7. Wat zei Hij over de wijn?
Dat is Mijn bloed
8. Wat werd er die avond voor het eerst gehouden?
Het Heilig Avondmaal
9. Aan Wie wil de Heere dat we dan denken?
Aan de Heere Jezus

Het woord dat er uitkomt:

1	8	7	3	2	5	4	9	6
A	V	O	N	D	M	A	A	L

Wat betekenen de teksten? Probeer het in je eigen woorden op te schrijven.

Bijbelwoorden	Mijn eigen woorden
Ik heb grotelijks begeerd, dit Pascha met u te eten, eer dat Ik lijde.	Ik heb er heel erg naar verlangd, om dit Paasfeest met jullie te eten, voordat Ik ga lijden.
Doet dat tot Mijn gedachtenis.	Doe dat om steeds aan Mij te blijven denken.

Om over te praten

1. De Heere Jezus wordt door Johannes de Doper het Lam van God genoemd.
 - a. Waarom moest er in Egypte een lam geslacht worden? *Omdat anders de eerstgeborenen zouden sterven wanneer de verderfengel voorbij zou gaan.*
 - b. Hoe lijkt de Heere Jezus op het geslachte lam? *Omdat Hij stierf, gaat de straf op de zonde voorbij aan alle mensen die schuilen mogen achter Zijn bloed.*
 - c. Wat betekent dat voor jou? *Persoonlijk antwoord. Er is redding en leven doordat de Heere Jezus wilde sterven aan het kruis. De Heere bied je het aan in Zijn Woord. Iedereen, ook kinderen, die achter de Heere Jezus willen schuilen, zijn welkom bij Hem.*
2. Het Heilig Avondmaal is een sacrament.
 - a. Wat zijn de twee sacramenten van het Oude Testament? *Besnijdenis en Pascha.*
 - b. Wat zijn de twee sacramenten van het Nieuwe Testament? *De Heilige Doop en het Heilig Avondmaal.*
 - c. Waarom wordt er bij het Heilig Avondmaal brood gebruikt en geen vlees zoals bij het Pascha? *Het vlees van het paaslam wees op het offer dat gebracht moest worden. De Heere Jezus heeft Zichzelf geofferd. Nu hoeft er geen dier meer te sterven, want Jezus' offer is genoeg. Het gebroken brood wijst op het offer dat gebracht is.*
3. Lees vraag en antwoord 66 uit de Heidelbergse Catechismus, Zondag 25. Een sacrament is dus een (waar-)teken en een zegel.

- a. Kun je een voorbeeld geven van een teken?
Een trouwring is een teken dat je vader en moeder met elkaar getrouwd zijn. Een rood stoplicht is een teken dat je moet stoppen. Je ziet iets, waardoor je iets begrijpt zonder woorden.
- b. Weet je misschien wie vroeger een zegel gebruikte en waarvoor dat was?
Vroeger werd er een zegel geplakt aan een belangrijke brief, om daar mee te laten zien, van wie die brief was, en dat die brief echt was.
- c. Waarom is het Heilig Avondmaal een teken en een zegel?
*Teken: de Heere laat zien wat Hij zegt door het gebroken brood (Jezus' verbroken lichaam) en de wijn (Jezus' vergoten bloed).
Zegel: de 'brief', Gods Woord, is echt waar en komt van de allerhoogste Koning Zelf.*
- d. Wat betekent: 'opdat Hij ons de belofte van het Evangelie des te beter te verstaan geve?'
Met brood en wijn wil de Heere ons nog meer duidelijk maken, wat Hij belooft in Zijn Woord, namelijk dat Hij ons uit genade vergeving van onze zonden en het eeuwige leven schenkt, alleen om het offer van de Heere Jezus.
- e. Leg eens uit wat het betekent, als Het Heilig Avondmaal een 'zichtbaar Evangelie' wordt genoemd. *In de tekenen van brood en wijn zien we wat de Heere Jezus gedaan heeft aan het kruis en wat Hij nog wil doen: Zichzelf wegschenken aan zondaren.*
4. "Doet dat tot Mijn gedachtenis."
- a. Waarom wil de Heere Jezus dat we aan Hem denken, en vooral aan Zijn lijden en sterven? *Om ons daarmee te troosten, om het geloof te versterken. Als we veel aan het lijden van de Heere Jezus denken, krijgen we Hem steeds meer lief en gaan we onze zonden steeds meer haten.*
- b. Hoe kun jij dat dan doen? Want je mag nog niet aan het Avondmaal. *Kinderen hebben wat we noemen, geen kerkelijk recht. Maar ze kunnen wel een goddelijk recht hebben. De Heere wil ook aan kinderen leren, wat het brood en de wijn betekent en hen jaloers maken op Gods kinderen, die aan het Avondmaal gaan.*

Om te zingen

1 Lam Gods, dat zo onschuldig,
zo moedig en geduldig,
aan 't schand'lijk kruishout lijdt,
verdienen niet mijn zonden
die striemen en die wonden?
Ja 'k weet, dat Gij onschuldig zijt!

4 O Godslam, nooit volprezen,
leer mij de zonde vrezen,
waarvoor Gij stierft aan 't kruis!
Deel mij Uw zaal'ge vrede,
ja, deel m' Uw hemel mede
en leid mij eens in 't Vaderhuis.

Pascha of Avondmaal, waar hoort het bij? Schrijf het ervoor.

Schrijf er een P voor als het bij het Pascha hoort en een A als het bij het Heilig Avondmaal hoort. Trek daarna een lijn naar de goede betekenis.

Pascha	Ongezuurde broden	Haast om weg te komen uit Egypte
Pascha	Bittere kruiden	Zware verdrukking in Egypte
Pascha	Paaslam dat geslacht werd	De oudste jongens mochten leven
Pascha	Beker met wijn (1)	Vreugde vanwege de redding
Pascha	Bloed aan de deurposten	De verderfengel gaat het huis voorbij
Avondmaal	Gebroken brood	Gekruisigde lichaam van de Heere Jezus
Avondmaal	Beker met wijn (2)	Vergoten bloed van de Heere Jezus

Zet in de goede volgorde

Hieronder staat een tekst, maar de woorden staan niet op de goede plek. Zo kun je niet begrijpen wat er staat. Zet de woorden in de juiste volgorde. Eén woord staat al goed. Als je het echt niet weet, kun je zoeken in Lukas 22. *Dat is Mijn lichaam, hetwelk voor u gegeven wordt; doet dat tot Mijn gedachtenis. (Lukas 22: 19)*

Lezen

Lukas 2: 41-51

Kerntekst

Wist gij niet, dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders? (Lukas 2: 49b)

En Hij ging met hen af en was hen onderdanig (Lukas 2: 51a).

Eert uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat u de HEERE, uw God, geeft (Exodus 20: 12).

Zingen

Psalm 27: 4

Psalm 40: 5

Psalm 84: 1, 2, 4 en 5

Psalm 119: 7 en 8

Psalm 122: 1, 2 en 3

Psalm 113 - 118

Psalm 120 - 134

Tien Geboden vers 1 en 6

Het vijfde gebod

De twaalfjarige Jezus in de tempel

Over deze schets

Dit jaar is het thema van *Kompas* 'de Tien Geboden'. Dit seizoen worden de eerste zes geboden behandeld. In deze schets gaat het over het vijfde gebod: *Eert uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE uw God geeft.*

In deze geschiedenis komt duidelijk uit dat de Heere Jezus, Die de grote Wetgever is, onder de Wet wilde komen en ook dit gebod volkomen heeft gehouden. Dat Hij geduld heeft gehad met Zijn zondige ouders en hen volkomen gehoorzaam is geweest, in zoverre dit niet in strijd was met de gehoorzaamheid aan Zijn hemelse Vader en de opdracht die Hij van Hem gekregen had.

Vertelschets

Op de wegen in het land Israël is het druk. Overal zie je mensen lopen: mannen, vrouwen, maar ook kinderen. Allemaal lopen ze dezelfde kant uit. Bij iedere plaats komen er meer mensen bij en wordt de stoet nog langer. Allemaal gaan ze in de richting van de stad Jeruzalem. Waarom zijn al die mensen op reis?

Over een paar dagen zal het Pascha, het Paasfeest, weer gevierd worden. De Heere heeft gezegd dat alle mannen dan naar de tempel moeten om het feest daar te vieren. Maar niet alleen de mannen zijn op reis gegaan, ook veel vrouwen en kinderen zijn meegegaan. En daarom is het zo druk op de wegen naar Jeruzalem.

Ook vanuit Nazareth gaan de mensen op weg. Zij moeten een heel eind lopen voordat ze daar zijn. Tussen al die mensen lopen ook Jozef en Maria. Zoals ieder jaar zijn zij ook nu weer op reis gegaan naar de tempel om het Paasfeest te vieren. Precies zoals de Heere dat geboden heeft. Maar zij zijn niet alleen. Bij hen loopt hun Kind, Jezus. Hij is nu twaalf jaar. Ook Hij gaat naar Jeruzalem, gehoorzaam aan het gebod, dat Zijn hemelse Vader gegeven heeft.

Straks zal Hij met alle andere Israëlieten het Paasfeest gaan vieren. Maar het zal voor Hem zo heel anders zijn dan voor de andere Joden! Want het lam dat straks geslacht wordt, is een voorbeeld van Hem. Zó zal Hij over een aantal jaren ook sterven. Niet voor Zichzelf, maar om zondaren zalig te maken.

Eindelijk komt de stoet aan in Jeruzalem. Op de dag van het Pascha worden er in Jeruzalem heel wat paaslammeren geslacht. Het vlees wordt met de bittere saus en de ongezuurde broden gegeten. Zo denken de Israëlieten terug aan de tijd dat ze slaaf waren in Egypte. Het was een moeilijke, bittere tijd. Daarom eten ze bittere saus. Maar ze denken ook aan de verlossing door de Heere, toen ze in de nacht van de tiende plaag Egypte mochten verlaten. In die nacht aten ze het paaslam en het ongezuurde brood. En dat doen ze nu elk jaar weer, om nooit meer te vergeten hoe God hen verlostte uit die slavendienst in Egypte.

In de tempel worden de offers gebracht. Ook Maria en Jozef en het Kind Jezus zijn erbij en zien wat de priester allemaal doet. De Heere Jezus weet dat Hij zo ook eenmaal zal sterven. Zo wil Zijn Vader het! En zo heeft Hij het ook beloofd. En dat niet voor Zichzelf, maar om ook zondige jongens en meisjes te kunnen verlossen van de zonden. Om ook jouw zonden te kunnen vergeven. Verlang je daar ook naar? Of heb je helemaal geen last van alle verkeerde dingen die je doet? Vraag dan maar of de Heere je wil laten zien, hoe ongelukkig je bent als je nog zonder Hem leeft. Heb je last van je zondige hart, dat iedere keer weer de Heere verdriet doet? Zoals Hij Israël verlostte uit Egypte, kan Hij ook jou van de zonde verlossen! En Hij kán het niet alleen, Hij wil het ook! Dat is Zijn liefste werk.

Als het Paasfeest voorbij is, gaan alle mensen weer terug naar huis. Ook Jozef en Maria. De Heere Jezus is niet bij hen, maar daar maken ze zich nog geen zorgen over. Hij zal wel bij familie of vrienden uit Nazareth lopen. Maar als het avond wordt, gaan ze Hem toch zoeken. “Hebben jullie onze Zoon Jezus gezien onderweg? Is Hij soms met jullie meegelopen?” vragen ze aan de familieleden en de bekenden die ze tegen komen. Maar niemand weet waar Hij is.

In een zaal bij de tempel is een groep mensen bij elkaar. Het zijn leraren die daar de Joodse jongens van Jeruzalem lesgeven uit de Thora, de vijf Bijbelboeken die Mozes heeft geschreven. Ze stellen vragen en daarop moeten die jongens antwoorden. Tussen die jongens zit ook de Heere Jezus. Nee, Hij is niet met de andere mensen mee naar Nazareth gegaan. Hij is hier gebleven, in het huis van Zijn Vader. Hij luistert naar de leraars en geeft antwoord op hun vragen. Maar Hij stelt ook Zelf vragen. De leraren zijn verwonderd over de vragen die Hij stelt. Hoe kan zo’n jonge jongen zulke wijze vragen stellen? Nee, ze kennen Hem niet. Ze weten niet Wie Hij is.

Plotseling komen er een man en een vrouw de zaal binnen. Het zijn Jozef en Maria. Wat zijn ze ongerust geweest! Eerst hebben ze een dag gereisd voor ze ontdekten dat Jezus niet meegegaan was. Maar toen ze hoorden dat niemand Jezus onderweg gezien had, zijn ze terug gegaan naar de stad Jeruzalem. Overal hebben ze gezocht en nergens konden ze Hem vinden. En nu, na zolang zoeken komen ze in de tempel. Daar vinden ze Hem. Maar niet zoals ze misschien verwacht hadden: een Jongen, Die ook naar hen zocht en heel verdrietig was, omdat Hij Zijn ouders was kwijt geraakt. Nee. De Heere Jezus is helemaal niet ongerust, omdat Hij Jozef en Maria kwijt is. Hij zit daar rustig tussen die wijze mannen en luistert naar hen en stelt vragen. Het lijkt wel alsof Hij helemaal niet aan hen denkt. Alsof Hij hen helemaal vergeten is.

Als Maria dat ziet en ook dat Hij daar zo rustig zit en zulke woorden spreekt, zegt ze verwijtend: “*Kind, waarom hebt Gij ons zo gedaan? Zie, Uw vader en ik hebben U met angst gezocht.*”

Drie dagen lang was Maria Hem kwijt. Zoiets had ze nog niet eerder meegemaakt. Haar Zoon was juist altijd zo gehoorzaam. Nooit hoefde ze Hem te waarschuwen of straf te geven. En nu was ze Hem kwijt, omdat Hij niet bij hen was gebleven. Drie dagen is ze heel erg ongerust geweest. Maar nu ze ziet dat Hij zo maar rustig daar in de tempel zit, wordt ze een beetje boos. Daarom zegt ze: “Waarom hebt U dit gedaan? Uw vader en ik zijn heel ongerust geweest!” Uw vader? Maar... Maria weet je dan niet meer, wat de engel gezegd heeft, toen Hij je kwam vertellen dat je een Kind zou krijgen? Toen heeft hij gezegd, dat het Kind de Zoon van God zou zijn. Hij zou naar de aarde komen, niet om de wil van mensen te doen, maar de wil van Zijn hemelse Vader.

De Heere Jezus hoort de vraag en ook het verwijt. En wat doet Hij? Hij kijkt Zijn moeder aan en zegt: “*Wat is het dat gij Mij gezocht hebt? Wist gij niet dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?*”

Hij wordt niet boos en geeft ook geen brutaal antwoord, maar Hij vraagt waarom ze Hem gezocht hebben. “Moeder,” zegt de Heere Jezus, “u weet toch waarom Ik naar de aarde ben gekomen? U weet toch dat Ik de wil van Mijn hemelse Vader moet doen? U weet toch dat de tempel het huis van God is? Als u Me dan kwijt bent, dan is er toch maar één plaats waar Ik kan zijn? In het huis van Mijn Vader. Ik moet Zijn wil op deze aarde doen, daarvoor ben Ik gekomen.”

Als de Heere Jezus dit antwoord heeft gegeven, doet Hij nog iets. Hij blijft niet langer bij die leraars zitten. Nee, Hij staat op en gaat gehoorzaam met Maria en met Jozef mee. Hij is hen gehoorzaam. Hij is hen onderdanig.

Gehoorzaam zijn. Dat vraagt de Heere van je in het vijfde gebod. Ook als je daar misschien helemaal geen zin in hebt of niet begrijpt waarom je iets moet doen. De Heere Jezus heeft je een voorbeeld gegeven. Als je vader en moeder je het goede voorhouden, moet je naar hen luisteren. Ze houden van je en willen dat het goed met je zal gaan. Doe dan ook wat ze zeggen. Ook al maken ze ook vast en zeker fouten. Moet je hen dan echt altijd gehoorzamen? Ook daarin heeft de Heere Jezus je een voorbeeld gegeven. Het kan zijn dat ouders of andere mensen dingen van je vragen, die de Heere niet wil. Als ze zulke dingen van je vragen, mag je ze niet gehoorzaam zijn. De Heere Jezus heeft dit gebod ook gehouden om alle ongehoorzame dingen, alle zonden ook tegen dit gebod, te kunnen vergeven. Bid dan maar: O Zoon, maak mij Uw beeld gelijk.

Aantekeningen bij de tekst

Lukas 2

- Vers 41 *alle jaar:* God gebiedt de mannen driemaal per jaar in Jeruzalem de drie feesten te vieren: het Pascha, het Pinksterfeest en het Loofhuttenfeest.
- Vers 43 *en de dagen aldaar voleindigd hadden:* de zeven voorgeschreven dagen.
- Vers 44 *in het gezelschap op de weg:* de vele feestgangers uit Galilea, die gezamenlijk de reis ondernemen; een gezelschap van reizigers, waarbij men aan een karavaan moet denken.
de magen: familieleden, verwanten.
bekenden: kennissen.
dagreis: reis van een dag.
- Vers 46 *na drie dagen:* deze dagen zijn gerekend vanaf het moment dat ze uit Jeruzalem vertrokken. Dat betekent een dag reizen, een dag terug reizen naar Jeruzalem en een dag daar zoeken.
in de tempel: in een van de kamers van de tempel, waar de leden van het Sanhedrin hun leerlingen gewoonlijk ontvingen.
ondervragende: Jezus stelt hun vragen over dingen die Hij nog niet weet. Geen strikvrage of iets dergelijks.
- Vers 47 *ontzetten zich over Zijn verstand en antwoorden:* de Heere Jezus heeft op deze jonge leeftijd al een zeer grote kennis van en inzicht in de Heilige Schrift.
- Vers 48 *zij:* Jozef en Maria.
Werden verslagen: ze begrijpen niet dat Hij hun dit heeft kunnen aandoen. Dit hadden zij niet van Hem verwacht.
Kind! waarom hebt Gij ons zo gedaan: de Heere Jezus is niet ongehoorzaam aan Zijn ouders, maar meer gehoorzaam aan Zijn hemelse Vader.
Uw vader: Jozef wordt hier voor de vader van Jezus gehouden.
Met angst: beangst of benauwd zijnde.
- Vers 49 *Wat is het dat gij Mij gezocht hebt(...):* daar is geen enkele reden voor. U weet heel goed waar u Mij kunt vinden, in het huis van Mijn Vader.
Wist gij niet dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders: u weet toch dat Ik daarvoor gekomen ben.
de dingen van Mijn Vader: alles wat te maken heeft met de dienst van God.
- Vers 51 *was hun onderdanig:* zoals de kinderen schuldig zijn hun ouders te gehoorzamen. Dit is niet in tegenstelling met het onderdanig zijn aan Zijn hemelse Vader. Zijn ouders mogen Hem niet in de weg staan om Zijn hemelse Vader te gehoorzamen.

Achtergrondinformatie

Bevel om met de feesten naar de tempel te gaan

De Heere had de Israëlieten geboden dat alle mannen drie keer in het jaar naar de tabernakel (later de tempel) moesten om daar de ‘grote feesten’ te vieren. (Deuteronomium 16: 16). Dat waren het Pascha, het Pinksterfeest en het Loofhuttenfeest.

De opvatting dat een jongen op twaalfjarige leeftijd voor het eerst meeding of mee moest gaan, is niet geheel juist. Pas later hebben de rabbijnen de leeftijd van dertien jaar verplicht gesteld voor het deelnemen aan de feesten. Dan mocht een jongen niet meer thuis blijven. Een vaste leeftijd waarop een jongen mee moest, bestond niet. Intredende puberteit vormde de overgangperiode tussen vrijstelling van en verplichting tot deelneming. In die periode namen de kinderen wel mee om hen langzamerhand te laten wennen aan wat al snel hun plicht zou zijn. In Lukas 2 staat ook nergens dat Jezus voor het eerst meeding. Wel valt daaruit af te leiden, dat het reeds regel was om de kinderen van twaalf jaar mee te nemen. In een Joods traktaat (CGHagiga 1, 1) staat: “Ieder is verplicht op de grote feesten in de tempel te verschijnen, uitgenomen doven, kinderen, slaven, lammen, blinden, zieken.” Volgens de school van Schammai zijn kinderen: “Ieder, die nog niet op de schouder van zijn vader van Jeruzalem naar de tempelberg kan komen.” De school van Hillel leert echter: “Ieder, die nog niet aan de hand van zijn vader van Jeruzalem uit, de Tempelberg kan beklimmen.” Dit is nooit een wet geworden. Maria heeft dit wel uit vrije beweging gedaan. En zo gaven Jozef en Maria door te doen wat de Heere geboden had de Heere Jezus een goed voorbeeld.

Hillel en Schammai waren rabbijnen in de tijd van Christus. Zij waren elkaars tegenstanders en wedijverden in vindingrijkheid bij allerlei voorschriften, zoals ook uit het bovenstaande blijkt.

Of Jozef en Maria de Heere Jezus ook in de voorgaande jaren hebben meegenomen, wordt uit dit Bijbelgedeelte niet duidelijk. Hier wordt alleen vermeld wat er gebeurde toen Hij als twaalfjarige Jongen meeding naar het Paasfeest.

Het onderwijs van Jezus

Waarom blijft de Heere Jezus zonder het te zeggen in Jeruzalem achter? Jozef en Maria moeten leren dat de Heere Jezus niet in de eerste plaats hun Kind is, maar dat Hij de Zoon van God de Vader is. Dat Hij gekomen is om Zijn wil te doen en Zijn werk te volbrengen. De Heere Jezus is Zich op die leeftijd al bewust van Zijn levenstaak: het volledig bezig zijn in de dingen van Zijn Vader. Hij onderzoekt de Schriften, die van Hem getuigen.

De Heere Jezus komt in het huis van Zijn Vader, ja, in Zijn eigen huis. De hele tempel staat er alleen om Zijntewil. Alles is alleen op Hem van toepassing. Het geslachte Paaslam wijst Hem op Zijn komende lijden en sterven. De Heere Jezus maakt van deze gelegenheid gebruik om het nodige (bij) te leren. Dit hoort bij de voorbereiding op Zijn ambt. Maar Zijn ouders begrijpen dit niet.

Wet

De Heere Jezus is onderdanig aan Zijn ouders in zover dit niet in strijd is met de gehoorzaamheid aan Zijn hemelse Vader. Zo heeft de Heere het geboden in Zijn Wet.

HC Zondag 39

“Wat eist God in het vijfde gebod? Dat ik mijn vader en mijn moeder, en allen die over mij gesteld zijn, alle eer, liefde en trouw bewijze, en mij hunner goede leer en straf met behoorlijke gehoorzaamheid onderwerpe, en ook met hun zwakheid en gebreken geduld hebbe, aangezien het Gode belieft, ons door hun hand te regeren. De Heere Jezus heeft geduld met de gebreken van Zijn ouders. Hij verdraagt het bestraffend verwijt van Zijn moeder en het onbegrip van Zijn ouders.

Gij kinderen zijt uw ouderen gehoorzaam in de Heere; want dat is recht. Eert uw vader en uw moeder (hetwelk het eerste gebod is met een belofte), opdat het u welga en dat gij lang leeft op de aarde” (Efeze 6: 1-3).

De Heere Jezus heeft ook dit gebod volkomen onderhouden om de zonden van kinderen te kunnen vergeven. Als Hij, Die geen zonde deed, zondige mensen gehoorzaam wilde zijn, hoeveel te meer moeten wij dan onze ouders gehoorzaam zijn in alle dingen die recht en billijk zijn.

Dingen die tegen het gebod van de Heere ingaan, mogen we niet doen. Er kunnen kinderen zijn die daardoor veel strijd en moeilijkheden kennen in hun leven. Te denken valt aan kinderen die mishandeld of misbruikt worden. Kinderen die een vader of moeder hebben die hen niet het goede voorbeeld geeft. De kans is aanwezig dat er kinderen zijn die hiermee te maken hebben.

Mochten er kinderen zijn die hiermee worstelen (en dit aangeven), ga hier dan zeer zorgvuldig mee om.

Psalmgezag

Onderweg zingen de feestgangers de liederen Hammaäloth, van het opgaan naar Jeruzalem, Psalm 120-134. Tijdens het Pascha worden de Hallel-liederen, de lofpsalmen Psalm 113-118 gezongen.

Godsdienstonderwijs

De Schriftgeleerden geven in de bijgebouwen van de tempel en plaatselijk in de synagogen gratis onderwijs in de Heilige Schrift aan iedereen die dat begeert. Zij geven hun onderwijs dialogisch, dat is in vraag en antwoord vorm. Zo kunnen ze de kennis van hun leerlingen testen en kunnen de leerlingen hun ontbrekende kennis opdoen. Voor elke godsdienstige vraag kan men bij hen terecht.

Het idee dat de Heere Jezus met de leraren ‘redetwistte’, wordt niet door het verhaal bevestigd. Wij moeten Hem eenvoudig beschouwen als iemand, die kwam om onderwezen te worden. We lezen dat Zijn ouders Hem vonden *zittende in het midden der leraren, hen horende en hen ondervragende*; ook wordt er van ‘Zijn antwoorden’ gesproken. Verstandige antwoorden werden op hoge prijs gesteld. Het ‘verstand’ van de Heere Jezus moet men niet beschouwen als een vroegtijdige bekwaamheid in de dialectiek. Zijn vragen en antwoorden gaven blijk van een helder inzicht in de waarheid, die God had geopenbaard; dat was ongetwijfeld de oorzaak van de verwondering, die zij wekten.

‘In de dingen Mijns Vaders’

Dit wordt door sommigen vertaald als: ‘in Mijns Vaders huis’. Hoewel deze betekenis er ook in ligt, is de eerste uitdrukking veel meer omvattend. Het woord ‘moet’ is hetzelfde, dat zo dikwijls ten opzichte van het werk van de Heere voorkomt (zie Mattheüs 26: 54, Markus 8: 31, Lukas 22: 37, 24: 7, Johannes 9: 4, 20: 9).

Dit antwoord krijgt een bijzondere betekenis door de woorden van Maria: *Uw vader en ik hebben U met angst gezocht*. Het was begrijpelijk dat zij en Jozef verbaasd waren, want al wisten zij het geheim van Jezus’ geboorte, zij wisten niet dat Hijzelf er ook mee bekend was.

Elk woord in de evangelieverhalen heeft zijn betekenis. Een bewijs daarvan is het feit dat als Maria gezegd had ‘wij’ in plaats van ‘Uw vader en ik’, de strekking van het antwoord van Heere Jezus verloren zou zijn gegaan.

Afstand

De afstand van Nazareth naar Jeruzalem via het Overjordaanse is ongeveer 180 kilometer. De Joden wilden geen gemeenschap met de Samaritanen hebben. Hoewel de weg door het land van de Samaritanen de kortste was, maakten de meesten liever een omweg. Degenen die vanuit Galilea naar Jeruzalem reisden, trokken in het noorden (in Galilea) de Jordaan over, reisden door het Overjordaanse in het zuiden deze rivier weer over te steken, zodat ze in Judea uit kwamen.

Dagreis

In een dag liep je ongeveer veertig kilometer.

Het eerste gebod met een belofte

Dit gebod heeft bij onderhouding ervan de belofte van een lang leven in het land dat de Heere zou geven: *opdat uw dagen verlengd worden in het land dat u de HEERE, uw God, geeft*. De kanttekenaren zeggen hiervan: Dit kan ook vertaald worden met "opdat zij uw dagen verlengen". Dat betekent dan dat vader en moeder door hun gebed of zegen, veel bij God vermogen, zoals ook daartegenover hun vloek.

In Efeze 6: 3 staat over dit gebod: *opdat het u welga en dat gij lang leeft op de aarde*. Paulus schrijft hier niet meer over *het land*, waarmee Kanaän werd bedoeld, maar *op de aarde*, omdat de Heere onder het Nieuwe Testament alle landen van deze aarde heeft geheiligd, en Zijn zegen belooft aan degenen die Hem gehoorzamen, in welk land ze ook wonen. *Want de godzaligheid heeft de belofte des tegenwoordigen en toekomstigen levens* (1 Timotheüs 4: 8). Dit betekent dus niet dat als iemand jong sterft, deze belofte niet zou gelden of dat dit een teken zou zijn van Gods ongunst. Want in de tekst in Timotheüs wordt er ook gewezen naar het toekomstige leven.

Antwoorden werkboekje -10

Weet je het nog?

1. Jeruzalem
2. twaalf jaar
3. Paasfeest
4. blijft de Heere Jezus in Jeruzalem
5. denken dat de Heere Jezus bij de familie en bekenden loopt en zoeken Hem daar
6. gaan ze terug naar Jeruzalem om Hem daar te zoeken
7. in de tempel
8. hoort hen en stelt vragen
9. vraagt ze waarom Hij dit heeft gedaan
10. of ze niet weet dat Hij moet zijn in de dingen van Zijn Vader
11. staat Hij op en gaat met hen mee

Om over te praten

1. Zoek het goede antwoord op.

a. De Wet van de Heere staat op	<u>2</u> 3 4	Tafels
b. In die Wet staan	8 9 <u>10</u>	Geboden
c. Op de eerste tafel staan	3 <u>4</u> 5	Geboden
d. Op de tweede tafel staan	5 <u>6</u> 7	Geboden
e. Dit gebod is het	4 ^e <u>5^e</u> 6 ^e	Gebod
f. Het staat op de	1 ^e <u>2^e</u> 3 ^e	Tafel
g. Het is het	<u>1^e</u> 2 ^e 3 ^e	gebod van die tafel

2. Antwoorden:
 - a. Mijn vader en moeder, en allen die over mij gesteld zijn.
 - b. Ouders, grootouders, kerkenraad, leerkrachten, overheid.
 - c. Als iedereen zou doen waar hij/ zij zelf zin in heeft, zou het een chaos worden en zouden we niet meer kunnen leven. Kinderen kunnen dit misschien wel met eigen voorbeelden duidelijk maken.

(Voorbeeld: als iedereen op een eigen tijd op school zou komen, zou de juf of meester nooit gewoon les kunnen geven).

- d. Geduldig en met liefde. Als je veel van iemand houdt, wil je graag doen wat hij/ zij fijn vindt, ook al maakt hij fouten. Je moet er altijd maar aan denken hoeveel dingen je zelf ook verkeerd doet.
- e. De Heere Jezus was niet naar deze aarde gekomen om de wil van Maria en Jozef te doen, maar om te doen wat Zijn Vader in de hemel wilde. Toen Hij in de tempel was, deed Hij daar wat Zijn hemelse Vader wilde.

3. Antwoorden:

- a. Mijn vader en moeder zijn ook zondige mensen. En zondige mensen maken fouten. Maar de Heere wil wel dat wij met die fouten (gebreken) geduld zullen hebben.
- b. De Heere wil dat wij onze vader en moeder gehoorzaam zullen zijn, want Hij wil ons door hen regeren. Omdat ouders ook zondig zijn, kan het gebeuren dat zij verkeerde dingen van hun kinderen vragen. Dan mogen we niet gehoorzaam zijn, maar moeten we dit aan de Heere vertellen en ook hulp bij andere mensen zoeken.

Woordzoeker

Oplossing: 'En Hij ging met hen af en was hen onderdanig' (Lukas 2: 51a).

Antwoorden werkboekje +10

Weetvragen

1. Jeruzalem
2. Twaalf jaar
3. Familie en bekenden van Jozef en Maria
4. Paasfeest
5. Hij blijft in de stad Jeruzalem
6. Op de weg bij de familie en bekenden
7. Ze gaan terug naar Jeruzalem en zoeken Hem daar
8. Drie
9. In de tempel
10. Hij zit bij de leraars en hoort hen en stelt vragen
11. "Kind, waarom hebt Gij ons zo gedaan. Zie, Uw vader en ik hebben u met angst gezocht."
12. "Wat is het dat gij Mij gezocht hebt? Wist gij niet dat Ik moet zijn in de dingen van Mijn Vader?"
13. Hij staat op en gaat met hen mee.

Om over te praten

1. Antwoorden:
 - a. Mijn vader en moeder, en allen die over mij gesteld zijn.
 - b. Ouders, grootouders, kerkenraad, leerkrachten, overheid.
 - c. Als iedereen zou doen waar hij zelf zin in heeft, zou het een chaos worden. Kinderen kunnen dit misschien wel met eigen voorbeelden duidelijk maken. (Voorbeeld: als iedereen op een eigen tijd op school zou komen, zou de juf of meester nooit gewoon les kunnen geven).
 - d. Geduldig en met liefde. Als je veel van iemand houdt, wil je graag doen wat hij fijn vindt, ook al maakt hij fouten. Je moet er altijd maar aan denken hoeveel dingen je zelf ook verkeerd doet.
 - e. De Heere Jezus was niet naar deze aarde gekomen om de wil van Maria en Jozef te doen, maar om te doen wat Zijn Vader in de hemel wilde. Toen Hij in de tempel was, deed Hij daar wat Zijn hemelse Vader wilde.
2. Antwoorden:

- a. Mijn vader en moeder zijn ook zondige mensen. En zondige mensen maken fouten. Maar de Heere wil wel dat wij met die fouten (gebreken) geduld zullen hebben.
- b. De Heere wil dat wij onze vader en moeder gehoorzaam zullen zijn, want Hij wil ons door hen regeren. Omdat ouders ook zondig zijn, kan het gebeuren dat zij verkeerde dingen van hun kinderen vragen. Dan mogen we niet gehoorzaam zijn, maar moeten we dit aan de Heere vertellen en ook hulp bij andere mensen zoeken.

3. Antwoorden:

- a. De belofte is: “Opdat uw dagen verlengd worden in het land dat u de Heere, uw God geeft.”
- b. Het land Kanaän, dat de Heere het volk van Israël geven zou.
- c. In Efeze 6: 3 staat: ‘Opdat het u welga, en dat gij lang leeft op de aarde’ Dat geldt dus nu nog, ook voor ons.
- d. Nee, want er zijn ook kinderen die jong stierven en toch de Heere lief hadden en hun ouders hebben geëerd. Zij mochten al jong bij de Heere in de hemel komen.
- e. Het kind van koning David, dat jong stierf (1 Koningen 14).

Puzzel

Oplossing: ‘En Hij ging met hen af en was hen onderdanig’ (Lukas 2: 51a).